Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 10. decembra 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti — Konkurzné konania — Nariadenie (ES) č. 1346/2000 — Článok 4 ods. 1 — Určenie rozhodného práva — Právna úprava členského štátu, ktorá stanovuje povinnosť riaditeľa spoločnosti vrátiť tejto spoločnosti platby uskutočnené po vzniku platobnej neschopnosti — Uplatnenie tejto právnej úpravy na spoločnosť založenú v inom členskom štáte — Články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ — Obmedzenie slobody usadiť sa — Neexistencia“

Vo veci C-594/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) z 2. decembra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 22. decembra 2014, ktorý súvisí s konaním:

**Simona Kornhaas**

proti

**Thomasovi Dithmarovi**, konajúcemu ako správca konkurznej podstaty spoločnosti Kornhaas Montage und Dienstleistung Ltd,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda desiatej komory F. Biltgen, vykonávajúci funkciu predsedu šiestej komory, sudcovia M. Berger (spravodajkyňa) a S. Rodin,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— S. Kornhaas, v zastúpení: W. Steinfeld, Rechtsanwalt,

— Th. Dithmar, v zastúpení: C. Esser, Rechtsanwalt,

— Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin, splnomocnený zástupca,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní (Ú. v. ES L 160, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 191), ako aj článkov 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú Thomas Dithmar, konajúci ako správca konkurznej podstaty spoločnosti Kornhaas Montage und Dienstleistung Ltd (ďalej len „spoločnosť – dlžník“), a Simona Kornhaasová, týkajúceho sa žaloby o vrátenie platieb, ktoré Simona Kornhaasová uskutočnila ako riaditeľka spoločnosti – dlžníka po vzniku jej platobnej neschopnosti.

### Právny rámec

*Právo Únie*

3 Článok 3 nariadenia č. 1346/2000 s názvom „Medzinárodná súdna právomoc“ stanovuje:

„1. Právomoc na začatie konkurzných konaní majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka. Pri obchodných spoločnostiach a u právnických osôb sa v prípade neprítomnosti dôkazu o opaku za centrum hlavných záujmov považuje miesto, kde majú svoje registrované sídlo.

2. Ak sa centrum hlavných záujmov dlžníka nachádza na území niektorého členského štátu, súdy iného členského štátu majú právomoc začať konkurzné konanie proti tomuto dlžníkovi len vtedy, ak má na území tohto iného členského štátu nejaký podnik. Účinky takéhoto konania sú obmedzené na majetok dlžníka nachádzajúci sa na území tohto členského štátu.

…“

4 Článok 4 tohto nariadenia s názvom „Príslušné právo“ stanovuje:

„1. Ak v tomto nariadení nie je stanovené inak, konkurzné konania a ich účinky sa riadia právom členského štátu, na území ktorého sa toto konanie začne; tento štát sa ďalej označuje ako ‚štát, v ktorom sa konanie začne‘.

2. Právo štátu, v ktorom sa konanie začne, stanoví podmienky začatia takéhoto konania, jeho vedenie a uzavretie. Stanoví najmä:

…

m) pravidlá týkajúce sa neplatnosti, odporovateľnosti a nevymáhateľnosti právnych úkonov, ktoré poškodzujú všetkých veriteľov.“

*Nemecké právo*

5 Ustanovenie § 64 ods. 1 a 2 zákona týkajúceho sa spoločností s ručením obmedzeným (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, RGBl. 1898, s. 846, ďalej len „GmbHG“) v znení, ktoré sa uplatňuje na skutkový stav vo veci samej, stanovoval:

„1. V prípade platobnej neschopnosti spoločnosti sú konatelia povinní podať bezodkladne, a to najneskôr tri týždne po tom, čo sa spoločnosť stala platobne neschopnou, návrh na začatie konkurzného konania. V podstate to platí rovnako v prípade, že sa ukáže, že spoločnosť je predlžená.

2. Konatelia sú povinní nahradiť spoločnosti platby, ktoré boli poskytnuté po tom, čo sa stala platobne neschopnou alebo sa zistilo, že je v predlžení. …“

**Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky**

6 Thomas Dithmar je správca konkurznej podstaty spoločnosti – dlžníka v konkurznom konaní, ktoré začal Amtsgericht Erfurt (Okresný súd v Erfurte). Spoločnosť – dlžník, ktorej riaditeľkou bola Simona Kornhaasová, bola zapísaná v obchodnom registri v Cardiffe (Spojené kráľovstvo) v obchodnej forme „private company limited by shares“ (ďalej len „Limited“). Pobočka spoločnosti – dlžníka bola založená v Nemecku a na základe toho bola zapísaná do obchodného registra, ktorý vedie Amtsgericht Jena (Okresný súd v Jene). Predmetom podnikania spoločnosti – dlžníka, ktorá pôsobila prevažne v tomto členskom štáte, bola montáž ventilačných zariadení a súvisiace služby.

7 Thomas Dithmar s odkazom na skutočnosť, že spoločnosť – dlžník bola platobne neschopná minimálne od 1. novembra 2006, a že Simona Kornhaasová uskutočnila v období od 11. decembra 2006 do 26. februára 2007 v mene tejto spoločnosti platby vo výške 110 151,66 eura, uplatnil voči Simone Kornhaasovej nárok na vrátenie tejto sumy na základe § 64 ods. 2 prvej vety GmbHG. Landgericht Erfurt (Krajský súd v Erfurte) tejto žalobe vyhovel. Oberlandesgericht Jena (Vrchný krajský súd v Jene), na ktorý podala Simona Kornhaasová odvolanie, potvrdil rozsudok vydaný Landgericht Erfurt (Krajský súd v Erfurte) a zároveň pripustil podanie opravného prostriedku „Revision“ na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor).

8 Vnútroštátny súd sa domnieva, že žaloba podaná Thomasom Dithmarom je opodstatnená s prihliadnutím na § 64 ods. 2 prvú vetu GmbHG, ustanovenie nemeckého práva, ktorého účel spočíva v zásade v tom, aby sa pred začiatkom konkurzného konania zabránilo zmenšeniu konkurznej podstaty a aby sa zabezpečilo, že imanie spoločnosti bude v rámci uvedeného konania k dispozícii na účely rovnomerného uspokojenia veriteľov. Toto ustanovenie, hoci je formálne začlenené do právnej úpravy týkajúcej sa práva obchodných spoločností, je tak súčasťou konkurzného práva a možno ho uplatniť voči riaditeľovi Limited.

9 Vnútroštátny súd si však kladie otázku týkajúcu sa súladu takého ustanovenia s právom Únie. V tejto súvislosti vyplýva z článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000, že konkurzné konania a ich účinky sa riadia nemeckým právom ako právom členského štátu, na území ktorého sa toto konanie začalo. V nemeckej náuke však existujú rozdielne prístupy, pokiaľ ide o otázku, či § 64 ods. 2 prvú vetu GmbHG možno uplatňovať voči riaditeľom spoločností, ktoré boli založené podľa práva iného štátu Európskej únie, ale súčasne sú ich hlavné záujmy sústredené v Nemecku.

10 Podľa vnútroštátneho súdu neupravuje § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG podmienky, za akých môže spoločnosť založená podľa práva iného štátu zriadiť svoje administratívne sídlo v Nemecku, ale iba právne dôsledky takého rozhodnutia a nesprávneho konania jej vedenia. Sloboda usadiť sa tak nie je dotknutá.

11 Akékoľvek prípadné obmedzenie slobody usadiť sa, ku ktorému by došlo v dôsledku uplatnenia § 64 ods. 2 prvej vety GmbHG, by bolo v každom prípade odôvodnené tým, že toto ustanovenie sa uplatní nediskriminujúcim spôsobom, slúži v prospech naliehavého všeobecného záujmu, konkrétne na ochranu veriteľov, je vhodné na zaistenie alebo opätovné doplnenie konkurznej podstaty a neprekračuje rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa.

12 Vnútroštátny súd však konštatuje, že judikatúra Súdneho dvora vyplývajúca predovšetkým z rozsudkov Überseering (C-208/00, EU:C:2002:632) a Inspire Art (C-167/01, EU:C:2003:512) by sa tiež mohla vykladať v tom zmysle, že na vnútorné pomery v spoločnostiach, ktoré boli založené v jednom členskom štáte, ale svoju hlavnú činnosť vykonávajú v inom členskom štáte, sa v rámci slobody usadiť sa uplatní právna úprava obchodných spoločností štátu, v ktorom boli založené. Uplatnenie § 64 ods. 2 prvej vety GmbHG na konateľov spoločností z iného členského štátu tak môže byť v rozpore so slobodou usadiť sa v zmysle článkov 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ.

13 Za týchto okolností Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Vzťahuje sa na žalobu podanú na nemeckom súde, ktorou správca konkurznej podstaty uplatňuje voči riaditeľovi Limited založenej podľa anglického alebo waleského práva, proti ktorej sa podľa článku 3 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1346/2000 začalo konkurzné konanie, ktorého predmetom je jej majetok v Nemecku, nárok na vrátenie platieb, ktoré tento riaditeľ poskytol pred začatím konkurzného konania, ale po vzniku platobnej neschopnosti, nemecké konkurzné právo v zmysle článku 4 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1346/2000?

2. Je žaloba uvedeného typu v rozpore so slobodou usadiť sa podľa článkov 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ?“

## O prejudiciálnych otázkach

*O prvej otázke*

14 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 4 nariadenia č. 1346/2000 treba vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na žalobu podanú voči riaditeľovi spoločnosti založenej podľa anglického alebo waleského práva, proti ktorej sa začalo konkurzné konanie, ktorého predmetom je jej majetok v Nemecku, ktorú podal na nemecký súd správca konkurznej podstaty tejto spoločnosti a ktorou sa na základe takého vnútroštátneho ustanovenia, akým je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, uplatňuje nárok na vrátenie platieb, ktoré tento riaditeľ poskytol pred začatím konkurzného konania, ale po tom, čo sa rozhodlo, že táto spoločnosť sa stala platobne neschopnou.

15 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že článok 3 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000 sa má vykladať v tom zmysle, že súdy členského štátu, na ktorého území sa začalo konkurzné konanie týkajúce sa majetku spoločnosti, majú na základe tohto ustanovenia právomoc rozhodovať o žalobe správcu konkurznej podstaty tejto spoločnosti proti konateľovi uvedenej spoločnosti o vrátenie platieb uskutočnených po vzniku platobnej neschopnosti tejto spoločnosti alebo po zistení jej predlženia (rozsudok H, C-295/13, EU:C:2014:2410, bod 26).

16 Súdny dvor založil toto rozhodnutie predovšetkým na úvahe, že také vnútroštátne ustanovenie, ako je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, podľa ktorého musí konateľ platobne neschopnej spoločnosti vrátiť platby, ktoré uskutočnil v mene tejto spoločnosti po vzniku jej platobnej neschopnosti, sa odchyľuje od všeobecných pravidiel občianskeho a obchodného práva, a to z dôvodu platobnej neschopnosti uvedenej spoločnosti. Súdny dvor z toho vyvodil, že žaloba podaná na základe tohto ustanovenia v rámci konkurzného konania spadá medzi žaloby, ktoré priamo vyplývajú z konkurzného konania a úzko s ním súvisia (pozri v tomto zmysle rozsudok H, C-295/13, EU:C:2014:2410, body 23 a 24).

17 Hoci sa teda odpoveď, ktorú Súdny dvor podal na návrh na začatie prejudiciálneho konania v rozsudku H (C-295/13, EU:C:2014:2410), týkala článku 3 nariadenia č. 1346/2000 a medzinárodnej príslušnosti vnútroštátneho súdu na rozhodnutie o žalobe podanej na základe takého vnútroštátneho ustanovenia, ako je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, Súdny dvor v nej jasne rozhodol, že také ustanovenie vnútroštátneho práva spadá do oblasti konkurzného práva. Z toho vyplýva, že ustanovenie uvedené ako posledné tak treba považovať za súčasť právnej úpravy uplatniteľnej na konkurzné konanie a jeho účinky v zmysle článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000. Uvedené ustanovenie vnútroštátneho práva, medzi ktorého účinky patrí tiež to, že riaditeľ spoločnosti musí prípadne vrátiť platby uskutočnené v mene tejto spoločnosti po vzniku jej platobnej neschopnosti, sa môže v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000 ako také uplatniť vnútroštátnym súdom, na území ktorého sa začalo konkurzné konanie (ďalej len „*lex fori concursus*“).

18 V tejto súvislosti treba dodať, že § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG sa má vykladať v spojení s odsekom 1 tohto paragrafu, ktorý v podstate stanovuje, že v prípade platobnej neschopnosti alebo predlženia spoločnosti sú členovia zastupiteľského orgánu povinní podať bezodkladne, a to najneskôr tri týždne po tom, čo sa spoločnosť stala platobne neschopnou alebo bolo rozhodnuté o jej predlžení, návrh na začatie konkurzného konania. Ustanovenie § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG tak predovšetkým umožňuje vznik osobnej zodpovednosti vedenia platobne neschopnej alebo predlženej spoločnosti, ktoré nepodalo návrh na začatie konkurzného konania v rozpore s § 64 ods. 1 GmbHG. Akonáhle sa totiž také konanie začne, poskytovanie a schvaľovanie platieb v mene tejto spoločnosti obvykle naďalej neprináleží vedeniu platobne neschopnej spoločnosti, ale jej konkurznému správcovi. Z toho vyplýva, že ak riaditeľ platobne neschopnej spoločnosti splní svoju povinnosť stanovenú v § 64 ods. 1 GmbHG, neuplatní sa sankcia vyplývajúca v podstate z § 64 ods. 2 prvej vety GmbHG.

19 Článok 4 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 predovšetkým stanovuje, že *lex fori concursus* určuje „podmienky začatia“ konkurzného konania. V záujme zabezpečenia užitočného účinku tohto ustanovenia ho treba vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje po prvé na predbežné podmienky pre začatie konkurzného konania, po druhé na právnu úpravu určujúcu osoby, ktoré majú povinnosť podať návrh na začatie tohto konania, a po tretie na dôsledky porušenia tejto povinnosti. Také ustanovenia vnútroštátneho práva, ako sú § 64 ods. 1 a § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, ktoré v zásade vedú k sankcionovaniu nesplnenia povinnosti podať návrh na začatie konkurzného konania, tak treba aj z tohto hľadiska považovať za ustanovenia, na ktoré sa vzťahuje článok 4 nariadenia č. 1346/2000.

20 Také ustanovenie, ako je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, okrem toho prispieva k dosiahnutiu cieľa, ktorý je *mutatis mutandis* neoddeliteľne spätý s každým konkurzným konaním a spočíva v zabránení prípadného zmenšenia konkurznej podstaty pred začiatkom konkurzného konania na účely rovnomerného uspokojenia veriteľov. Také ustanovenie tak podľa všetkého prinajmenšom pripomína pravidlo týkajúce sa „odporovateľnosti právnych úkonov, ktoré poškodzujú všetkých veriteľov“, na ktoré sa podľa článku 4 ods. 2 písm. m) nariadenia č. 1346/2000 vzťahuje *lex fori concursus*.

21 Za týchto podmienok treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 4 nariadenia č. 1346/2000 treba vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na žalobu podanú voči riaditeľovi spoločnosti založenej podľa anglického alebo waleského práva, proti ktorej sa začalo konkurzné konanie, ktorého predmetom je jej majetok v Nemecku, ktorú podal na nemecký súd správca konkurznej podstaty tejto spoločnosti a ktorou sa na základe takého vnútroštátneho ustanovenia, akým je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, uplatňuje nárok na vrátenie platieb, ktoré tento riaditeľ poskytol pred začatím konkurzného konania, ale po tom, čo sa rozhodlo, že táto spoločnosť sa stala platobne neschopnou.

*O druhej otázke*

22 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ bránia uplatneniu takého ustanovenia vnútroštátneho práva, ako je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, voči riaditeľovi spoločnosti založenej podľa anglického alebo waleského práva, proti ktorej sa začalo konkurzné konanie, ktorého predmetom je jej majetok v Nemecku.

23 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že za určitých podmienok odmietnutie členského štátu uznať právnu spôsobilosť spoločnosti platne založenej podľa práva iného členského štátu, v ktorom má táto svoje štatutárne sídlo, a to najmä z dôvodu, že táto spoločnosť premiestnila svoje skutočné sídlo na jeho územie, môže zakladať obmedzenie slobody usadiť sa, ktoré je v zásade nezlučiteľné s článkami 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok Überseering, C-208/00, EU:C:2002:632, bod 82).

24 Súdny dvor už tiež rozhodol, že s prihliadnutím na to, že vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa minimálneho kapitálu sú nezlučiteľné so slobodou usadiť sa, ktorá je zaručená Zmluvou, platí nevyhnutne to isté pre sankcie, ktoré sa viažu na nesplnenie týchto povinností, ako osobná a spoločná a nerozdielna zodpovednosť konateľov v prípade, keď je kapitál nižší ako minimálna čiastka stanovená vnútroštátnym právom alebo keď v rámci činností klesne pod túto minimálnu čiastku (pozri v tomto zmysle rozsudok Inspire Art, C-167/01, EU:C:2003:512, bod 141).

25 Pokiaľ však ide o ustanovenie vnútroštátneho práva, akým je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, treba konštatovať, že toto ustanovenie sa netýka ani odmietnutia členského štátu uznať právnu spôsobilosť spoločnosti platne založenej podľa práva iného členského štátu, ktorá premiestnila svoje skutočné sídlo na územie prvého členského štátu, ani osobnej zodpovednosti konateľov v prípadoch, keď je kapitál tejto spoločnosti nižší, než minimálna čiastka stanovená vnútroštátnym právom.

26 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu totiž po prvé vyplýva, že právna spôsobilosť spoločnosti – dlžníka nebola v kontexte konania vo veci samej nijako spochybnená. Zdá sa, že znenie § 64 ods. 2 prvej vety GmbHG dokonca takéto spochybnenie vylučuje, keďže uplatnenie tohto ustanovenia predpokladá existenciu „spoločnosti“.

27 Po druhé osobná zodpovednosť vedenia spoločnosti na základe § 64 ods. 2 prvej vety GmbHG nezávisí na skutočnosti, že kapitál tejto spoločnosti je nižší ako minimálny kapitál vyžadovaný nemeckými právnymi predpismi alebo právnymi predpismi, podľa ktorých bola táto spoločnosť založená, ale v zásade iba od skutočnosti, že vedenie takej spoločnosti poskytlo platby v štádiu, keď malo podľa § 64 ods. 1 GmbHG povinnosť podať návrh na začatie konkurzného konania.

28 S prihliadnutím na vyššie uvedené sa uplatnenie takého vnútroštátneho ustanovenia, ako je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, nijako nedotýka založenia spoločnosti v danom členskom štáte, ani jej neskoršieho usadenia v inom členskom štáte, keďže toto ustanovenie vnútroštátneho práva sa uplatní až po založení tejto spoločnosti v rámci jej činnosti a to konkrétnejšie buď od okamihu, keď ju treba podľa vnútroštátnej právnej úpravy uplatniteľnej podľa článku 4 nariadenia č. 1346/2000 považovať za platobne neschopnú, alebo od okamihu, keď bolo zistené, že je v predlžení v súlade s touto vnútroštátnou úpravou. Vnútroštátne ustanovenie, ako je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, sa preto netýka slobody usadiť sa.

29 Za týchto podmienok treba na druhú otázku odpovedať tak, že články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ nebránia uplatneniu takého ustanovenia vnútroštátneho práva, akým je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, voči riaditeľovi spoločnosti založenej podľa anglického alebo waleského práva, proti ktorej sa začalo konkurzné konanie, ktorého predmetom je jej majetok v Nemecku.

## O trovách

30 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

1. **Článok 4 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní treba vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na žalobu podanú voči riaditeľovi spoločnosti založenej podľa anglického alebo waleského práva, proti ktorej sa začalo konkurzné konanie, ktorého predmetom je jej majetok v Nemecku, ktorú podal na nemecký súd správca konkurznej podstaty tejto spoločnosti a ktorou sa na základe takého vnútroštátneho ustanovenia, akým je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, uplatňuje nárok na vrátenie platieb, ktoré tento riaditeľ poskytol pred začatím konkurzného konania, ale po tom, čo sa rozhodlo, že táto spoločnosť sa stala platobne neschopnou.**

2. **Články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ nebránia uplatneniu takého ustanovenia vnútroštátneho práva, akým je § 64 ods. 2 prvá veta GmbHG, voči riaditeľovi spoločnosti založenej podľa anglického alebo waleského práva, proti ktorej sa začalo konkurzné konanie, ktorého predmetom je jej majetok v Nemecku.**

Podpisy